

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

(Hizb-ut Tahrir Emiri Celil Âlim Ata İbn Halil Ebu Raşta Tarafından Facebook Sayfası Takipçilerinin “Fıkhi” Sorularına Verilen Cevaplar Silsilesi)

Soru-Cevap

Araç Şirketi, Emlak (Ayan) Şirketidir

Ali Gays Ebu el-Hasan'a

Soru:

Bismillahirrahmanirrahîm.

Esselamu Aleykum... **Celil Âlim Ata İbn Halil Ebu Raşta tahiyyeten tayyibeten ve ba'd:**

Emlak şirketinde, iki kişi kâr amacıyla nakliyat aracı satın alırsa;

1- İki ortağın aracı satmaları, aralarındaki kârın anlaşmaya göre ve zararın da para oranına göre olması caizdir.

2- Ortaklardan birinin, araçta çalışmak için ortağının payını kiralaması caizdir.

3- İki ortağın bunun için bir şoför kiralamaları, aralarındaki kârın anlaşmaya göre ve zararın da para oranına göre olması caizdir. O zaman bu, emlak (ayan) şirketi olur.

4- İki ortağın, ikisinden birinin araç üzerinde çalışması için anlaşması, aralarındaki kârın anlaşmaya göre ve zararın da para oranına göre olması caizdir. O zaman bu, mudaraba şirketi olur.

5- İki ortağın örneğin her gün araç üzerinde çalışmak üzere anlaşması, aralarındaki kârın anlaşmaya göre ve zararın da para oranına göre olması caizdir. O zaman bu, emlak (ayan) şirketi olur.

6- Ancak: İki ortakta birisi araçta çalışması için diğerini belli bir ücretle kiralayabilir, ardından da belirlenen ücret ile aracın yakıtı, tahribatı, bozulması ve benzerleri gibi giderlerini çıktıktan sonra kârlar aralarında paylaşılabilir mi...?

Şayet cevap: (Evet) ise, o zaman bu muamele hangi şirketin kapsamına girmektedir?

Diğer bir ifadeyle: Bir ortağın, aynı anda hem beden hem de ücret ortağı olması caiz midir?

Mudarib olan ortağının açtığı bakkalda ücretli olarak çalışan bir kimse gibi aynı anda hem mal ortağı hem de ücretli olmanın caiz olduğu bilinmektedir.

Cevap:

Ve Aleykumselam ve Rahmetullahi ve Berekâtuh.

Araç şirketi açısından olana gelince; bu, emlaklar (ayanlar) şirketleri kapsamına girmekte olup akitler şirketlerinin kapsamına girmez. Dolayısıyla ne mudarabe, ne inan şirketi ne de akit şirketlerinin herhangi bir türü olarak adlandırılmaz. Çünkü şirketin konusu, ayn, yani araç olup çaba (emek) değildir. Bu nedenle ortaklardan birinin araca şoför olması, ücreti düşüldükten sonra kâr payına ek olarak bir ücret alması caizdir. Yani kârlar toplanır, bunun içerisinde şoför olan ortağın ücreti verilir ve geriye kalan kârlar da aralarında yaptıkları anlaşmaya göre aralarında paylaşılır.

- Bundan dolayı senin bahsettiğin bazı hususlar dakik değildir. Çünkü sen diyorsun ki:

(Ortaklardan birinin, araçta çalışmak için ortağının payını kiralaması caizdir.) Bu, dakik bir söz değildir. Çünkü "ortağının payını kiralaması" sözünün vakıası yoktur. Zira o, hem aracın ortağı hem de şoför olarak ücretlidir. Bu yüzden ortağının payını kiralaması şeklinde söylenmez...

- Yine sen diyorsun ki: (İki ortak, ikisinden birinin araç üzerinde çalışması için anlaşması, aralarındaki kârın anlaşmaya göre ve zararın da para oranına göre olması caizdir. O zaman bu, mudaraba şirketi olur.) Aynı şekilde bu da hatadır. Çünkü o, araçta ücretli olarak çalışmakta, kâr paylaşmadan önce ücretini almakta ve şirket de emlak "ayan" şirketi olarak kalmaktadır. Çünkü şirketin konusu, aracın çalışması olup akit de buna dayanmaktadır...

Sonuç olarak araç şirketi, emlak (ayan) şirketi olup şirketin araç için ortak olmayanlardan birini şoför olarak kiralaması caiz olduğu gibi aynı şekilde ortaklardan birinin, paylaşmadan önce kârlardan düşülen belirli bir ücret karşılığında araçta şoför olarak çalışması da caizdir...

Kardeşiniz

Ata İbn Halil Ebu Raşta

H. 19 Receb 1438

M. 16/04/2017

Cevaba, emirin aşağıdaki web sitesinden bağlanabilirsiniz:

<http://archive.hizb-ut-tahrir.info/arabic/index.php/HTAmeer/QAsingle/3794/>